UTÓSZÓ

BAKA ISTVÁN *Műveinek* második kötete a költő prózáit és drámáit tartalmazza. A prózaszövegeket illetően forrásként a budapesti Pannon Könyvkiadó által, 1991-ben *B*eavatások cím alatt megjelent gyűjteményes kötetet használtuk, amelybe a korábbi folyóiratbeli, illetve vegyes műfajú kötetpublikálásokhoz képest a szerző által javított, módosított szövegek kerültek. Jelen kötetünk prózákat tartalmazó részében meghagytuk a *Beavatások* eredeti, vers és elbeszélés dialógusára építő, ciklusos szerkezetét. E válogatásból Baka kihagyta első prózai írását, az eredetileg *A város és az Idegen,* később pedig a *Transzcendens etűd* címet viselő elbeszélését. Miután a *Beavatások* kötet és ciklus mind a megírás, mind az első megjelenés tekintetében időbeni folytonosságot, egymásutániságot is reprezentál, a Baka-életműsorozat *Versek* gyűjteményétől eltérően itt a kimaradt elbeszélést nem függelékben, hanem a *Beavatások* komplett ciklusa előtt közöljük, mégpedig eredeti, folyóiratbeli címe szerint. Ezt a (vissza) módosítást és közlést az teszi lehetővé, hogy Baka első elbeszélését új címével sem vette fel a *Beavatások*ba, s jelen kötet munkálatai során derült fény arra, hogy a *Transzcendens etűd* eredetileg *verscímet* takar *(Tiszatáj,* 1979. 12. sz.). A *Transzcendens etűdöt,* mint verset, Baka kötetben soha nem jelentette meg, kimaradt az életmű-sorozat verseket tartalmazó *Függelékéből* is. E szöveggondozói, kiadói hiányosságot ellensúlyozva virtuális mini-ciklusként kerül közlésre kötetünkben a közös cím alatt "eltűnt" vers és elbeszélés.
     A drámaszövegek közlésénél, miután azok csupán a vegyes műfajú kötetekben olvashatók – önálló kötet nem született belőlük –, fentebbi kiadásokat használtuk, s átvezettük Baka saját kezű javításait is, azokat a javításokat, amelyeket a kiadásokat követően rendre a saját példányaiba jegyzett be. A *Transzcendens etűd* vers filológiai problémájával ellentétben *A völgy felett lebegő lány* című dráma a megfelelő helyeken tartalmazza a *Töredékek egy drámából* című vers részeit *(Tiszatáj* 1979. 2. sz.*).* A későbbi kötetekben e három monológból álló vers sem egészében, sem részeiben nem került közlésre. Ahogyan a *Versek Függelék*ben*, úgy – a Transzcendens etűd* jelen közlése ellenére – itt sem közöljük újra, megítélésünk szerint az önálló versközlés valódi funkcióját éppen a drámában nyerte el. *A korinthoszi menyasszony* című dráma – kötetbeli megjelenését, színpadra alkalmazását és hangjátékká alakítását illetően – számos alakváltozáson ment át. A versekkel szemben ugyanakkor nem tartjuk szerencsésnek e – főleg az adott médium, a színpadi megvalósítás és a hangjáték

műfaja diktálta – változások sokszor filológiailag sem ellenőrizhető, többszörös közléseit.
     Ebből következően a *Próza, dráma* gyűjteményes kötet nem tartalmazza Baka István hangjátékainak írott változatait. A Lang Jánossal és Marik Istvánnal, a Szegedi Magyar Rádió munkatársaival közösen "írt" két hangjáték közül az 1994-ben bemutatott *A korinthoszi menyasszony*ról nem rendelkezünk kézirattal, ahogyan az 1995-ben bemutatott *Isten a városban, avagy a csodaszarvas pusztulása* című hangjáték kézirata is ismeretlen. A hangjátékok írott – rekonstruált közlésétől azért is eltekintünk, mert a hangjáték adta műfaji lehetőségeket és játékteret megszűntetnénk vele. Ebben az értelemben a hangjátékok autentikus forrásának nem a szövegeket, hanem az elkészült, s a Baka által is jóváhagyott, sőt, szereplőként is jegyzett hanganyagokat, magukat a hangjátékokat pedig Baka István, Lang János és Marik István közös produktumának tekintjük. Itt jegyezzük meg, hogy az *Isten a városban…* 1992-es első, Baka által készített, a hangjátékhoz képest nyers, gépírásos változata megjelent a költő halála után *(Forrás,* 1996. 12. sz.).   Végezetül hogy megkönnyítsük a különböző közlések ellenőrzését, összehasonlítását, a gyűjteményes kötet sorrendje szerint itt adjuk meg az egyes próza- és drámaszövegek bibliográfiai adatait.

A Város és az Idegen / Transzcendens etűd = Kortárs, 1979. 3. sz.; *Szekszárdi mise,* Szépirodalmi Könyvkiadó, 1984, 25-34.
Vasárnap délután = Tiszatáj, 1980. 11. sz. ; *Szekszárdi mise,* Szépirodalmi Könyvkiadó, 1984, 5-24.; *Beavatások,* Pannon Könyvkiadó, Budapest, 1991, 7-26.
Szekszárdi mise = Tiszatáj, 1981. 9. sz. ; *Szekszárdi mise,* Szépirodalmi Könyvkiadó, 1984, 35-73.; *Beavatások,* Pannon Könyvkiadó, Budapest, 1991, 29-66.
Margit = Tiszatáj, 1984. 3. sz.; *A kisfiú és a vámpírok,* Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1988, 5-39.; *Beavatások,* Pannon Könyvkiadó, Budapest, 1991, 69-98.
A kisfiú és a vámpírok = Tiszatáj, 1985. 11. sz.; *A kisfiú és a vámpírok,* Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1988, 41-114.; *Beavatások,* Pannon Könyvkiadó, Budapest, 1991, 101-162.
Én, Thészeusz = Tiszatáj, 1990. 3. sz.; *Beavatások,* Pannon Könyvkiadó, Budapest, 1991, 165-194.
A völgy felett lebegő lány = Életünk, 1980. 5-6. sz.; *Szekszárdi mise,* Szépirodalmi Könyvkiadó, 1984, 75-117.
A korintnthoszi menyasszony = Életünk, 1988. 2. sz.; *A kisfiú és a vámpírok,*

Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1988, 115-180.

BOMBITZ ATTILA

———————————————————————————

(A *Baka István művei. Próza, dráma* című kötetből.)

← *Előző oldal* *Következő oldal* →